

REMISSVAR

2021-05-24

Justitiedepartementet Ju2021/00749
Enheten för familjerätt och allmän förmögenhetsrätt

ju.remissvar@regeringskansliet.se

ju.L2@regeringskansliet.se

Insolvensdirektivet och reglerna om skuldsanering (Ds 2021:6)

Småföretagarnas Riksförbund är ett förbund av småföretagare för småföretagare och har som syfte att påverka politiska beslut för att göra det enkelt, tryggt och lönsamt att driva företag. Förbundets näringspolitiska program inrymmer förslag på vad som behöver förändras och förbättras för att stärka företagsklimatet för mikro- och småföretag på ett nationellt plan. En viktig aspekt i detta arbete är att förbättra dialogen och samförståndet i gränserna mellan en företagares vardag och svensk myndighetsutövning. I stor utsträckning tenderar småföretagare att vara en svagare part än myndigheter beträffande regelverk och tillämpning av desamma, vilket förstärker upplevelsen av orättvisa villkor, ökat regelkrångel och en negativ attityd till företagande från myndigheternas sida.

Insolvensdirektivet tar sin utgångspunkt från entreprenörers och små företags förhållanden och möjlighet till en andra chans vid tillfälliga problem. Direktivet behandlar både den fysiska företagaren (entreprenören) och företagets möjligheter till en andra chans. I Sverige väljer man att dela upp detta i skuldsanering för företagare respektive rekonstruktion av företag. I direktivet anges bl.a. *Företag, särskilt mikroföretag samt små och medelstora företag, vilka utgör 99 % av alla företag i unionen, bör gynnas av en mer samstämmig strategi på unionsnivå.*

Med tanke på de omfattande regelverk som företagare tvingas behärska från första dagen av sitt företagande, så blir erfarenhet av företagande något värdefullt. I direktivet står *Att underlätta för entreprenörer att få skuldavskrivning skulle förhindra att de utestängs från arbetsmarknaden och ge dem möjlighet att starta om sin entreprenörsverksamhet och dra lärdom av sina erfarenheter.* Detta synsätt märks också i promemorian, om än inte lika tydligt som i direktivet. I synnerhet gäller det kommissionens insikt om att just de minsta företagen måste behandlas på ett annat sätt än de stora bjässarna.

I promemorian anges att direktivets syften i huvudsak är *att hederliga överskuldatta entreprenörer ska kunna få skuldavskrivning efter en rimlig tidsperiod så att de får en andra chans och att lagstiftningen uppmuntrar företagande och möjliggör ansvarsfullt risktagande, samtidigt som den motverkar snedvriden konkurrens och illojala beteenden.* Syften som Småföretagarnas Riksförbund anser borde gälla för all svensk lagstiftning och myndighetsutövande.

Lagen om skuldsanering för företagare (*F-skuldsanering*) har bara funnits några år, men dess intentioner är goda. Här gäller att skulderna i vart fall till stor del ska komma utifrån näringsverksamhet, men också att det kan gälla närstående till företagare under samma förutsättningar. Det är ju inte ovanligt att mindre företagare tvingas låna pengar av närstående för att klara företaget vid ekonomiska svårigheter, vilket restriktionerna kring pandemin tydligt visat.

Småföretagarnas Riksförbund, Pottenborgsvägen 4 B, 263 57 Höganäs

Tel: 042-342850 E-post: info@smaforetagarna.se

En företagare i kris har i de flesta fall inte någon tydlig uppdelning mellan privata skulder och företagets skulder. Det är därför bra att varken direktiv och F-skuldsanering tvingar fram uppdelning av dessa (och därmed även onödig byråkrati). Det är även bra att *F-skuldsanering bör inte motverka en företagares möjligheter att driva vidare en näringsverksamhet*. I detta ligger att leasingkontrakt, hyresavtal och annat av vikt för att driva företaget vidare får finna kvar.

F-skattesanering gäller samtliga skulder, vilket är bra, men även *Ett villkor för att beviljas F-skuldsanering är nämligen att gäldenären har ett visst betalningsutrymme*. Denna typ av tolkning, *individuell bedömning*, gör det svårt, i synnerhet som man vet att de flesta företagare gör allt i sin makt för att rädda sitt företag. Det innebär att betalningsutrymmet i många fall upphört när man väl insett att entusiasm och tillgängliga resurser inte kommer att räcka. Det tillgängliga betalningsutrymmet måste alltså tolkas väldigt positivt.

För F-skuldsanering gäller en betalningsplan på 3 år, vilket utredningen föreslår stå kvar. IEU-direktivet anges max 3 år, vilket innebär att man kunde föreslå en kortare tid för att snabbare "komma upp på banan" igen. Att *F-skuldsanering får beviljas om gäldenären inte rätteligen kan betala sina skulder och denna oförmåga med hänsyn till samtliga omständigheter kan antas bestå under överskådlig tid (8 §)* skapar ytterligare en "tolkningsdetalj". Hur lång är överskådlig tid och vem avgör detta? Om F-skuldsanerings betalningsplan sätts till 2 år borde överskådlig tid också utgöra 2 år. Därmed blir det tydligt och företagaren kan snabbare fortsätta sin verksamhet fullt ut.

Det är insiktsfullt av utredningen att inse att företagare är mycket olika och att tillfälliga problem kan ha olika ursprung och anledning. *Om ett skuldsaneringssystem ska vara ändamålsenligt och effektivt, måste kriterierna vara angivna på ett sådant sätt att ingen utesluts från tillämpningsområdet på grund av någon enstaka omständighet*.

Det finns inget krav på att gäldenären efter en fullgjord F-skuldsanering ska genomgå något nytt ansökningsförfarande för att bli skuldfri. Detta är bra för att skapa tydliga regler och undvika att byråkrater ges möjlighet att förhala verksamheter.

Frågor om att borgenärer ska uppge organisations-/personnummer och bankkonto är bra. Likaså att pengar kan betalas tillbaka till gäldenären om det inte gått att betala ut pengar till borgenären på grund av dennes missar.

Med vänlig hälsning

Peter Thörn
Förbundsordförande

Erik Sjölander